

International Charter on Geographical Education

Commission on Geographical Education

**International Geographical Union
Union Géographique Internationale**

International Charter on Geographical Education

proclaimed by

International Geographical Union
Commission Geographical Education
Washington 1992

translated into 21 languages

edited by
Hartwig Haubrich
Freiburg 1994

cosponsored by
International Geographical Union
Commission Geographical Education
and
National Geographic Society
in Washington

ISBN 3-925319-11-5

Selbstverlag des Hochschulverbandes für Geographie und ihre Didaktik e.V. (HGD),
Regensburger Str. 160, D-90478 Nürnberg/Germany

Geographiedidaktische Forschungen

herausgegeben im Auftrag des Hochschulverbandes für Geographie
und ihre Didaktik e.V. von
Hartwig Haubrich, Jürgen Nebel, Helmut Schrettenbrunner
und Arnold Schultze

Band 24

chlorine free paper

**ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Επιτροπή Γεωγραφικής Εκπαίδευσης
Διεθνής Γεωγραφική Ένωση

1992

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
1. Πρόλογος	3
2. Προκλήσεις (ερεθίσματα) και αντιδράσεις	5
3. Προβληματισμοί και έννοιες στη Γεωγραφία	7
4. Η συμβολή της Γεωγραφίας στην Εκπαίδευση	10
5. Το περιεχόμενο και οι έννοιες της Γεωγραφικής Εκπαίδευσης	14
6. Αρχές και στρατηγικές προς εφαρμογή	18
7. Η Έρευνα στη Γεωγραφική Εκπαίδευση	23
8. Διεθνής Συνεργασία	25
9. Διακήρυξη	25

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Επιτροπή Γεωγραφικής Εκπαίδευσης της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης,

Πεπεισμένη

ότι η γεωγραφική εκπαίδευση είναι απαραίτητη για τη διαμόρφωση υπεύθυνων και δραστήριων πολιτών στον κόσμο του σήμερα και του αύριο,

Έχοντας επίγνωση

ότι η Γεωγραφία μπορεί να γίνει μάθημα που πληροφορεί, παρέχει δυνατότητες και δίνει κίνητρα σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και συμβάλλει στην κατανόηση του κόσμου μας, σε μια απόλαυση που θα διαρκέσει μια ζωή,

Αντιλαμβανόμενη

ότι οι μαθητές χρειάζονται όλο και μεγαλύτερη πρόσβαση στο διεθνή χώρο προκειμένου να εξασφαλίσουν ουσιαστική συνεργασία σε ένα ευρύ πεδίο οικονομικών, πολιτικών, πολιτισμικών και περιβαλλοντικών θεμάτων σ' ένα κόσμο που μεταβάλλεται,

Ανησυχώντας

για το ότι η γεωγραφική εκπαίδευση είναι υποβαθμισμένη σε ορισμένα μέρη του κόσμου και ότι στερείται δομής και συνοχής σε άλλα μέρη,

Πρόθυμη

να βοηθήσει τους συναδέλφους στην εξάλειψη της γεωγραφικής αμάθειας σε όλες τις χώρες του κόσμου,

Υποστηρίζοντας

τις αρχές που διατυπώθηκαν:

- * στον καταστατικό χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,
- * στην Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων,
- * στον καταστατικό χάρτη της UNESCO,
- * στη Σύσταση της UNESCO σχετικά με την Εκπαίδευση, για διεθνή Κατανόηση, Συνεργασία και Ειρήνη
- * στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του παιδιού και

- * σε πολλά εθνικά προγράμματα και εκθέσεις σχετικά με την γεωγραφική εκπαίδευση,

προσφέρει αυτόν το Διεθνές Καταστατικό Χάρτη για τη Γεωγραφική Εκπαίδευση σ' όλους τους ανθρώπους του κόσμου.

Προκλήσεις και Αντιδράσεις

Η επίλυση των κύριων θεμάτων και προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζει ο κόσμος μας, απαιτεί την πλήρη συνεργασία και την αποδοχή συγκεκριμένων αποφάσεων ανθρώπων όλων των γενεών. Σε όλα τα επόμενα θέματα υπάρχει έντονη η γεωγραφική διάσταση:

δυναμική του πληθυσμού, ανισότητα στη διατροφή, αστικοποίηση, κοινωνικο-οικονομικές διαφορές, αναλφαβητισμός, φτώχεια, ανεργία, προβλήματα προσφύγων, παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ασθένειες, εγκληματικότητα, φυλετικές διακρίσεις, μετανάστευση, εξαφάνιση φυτών και ζώων, αποψίλωση δασών, διάβρωση του εδάφους, ερημοποίηση, φυσικές καταστροφές, τοξική και πυρηνική ρύπανση, κλιματικές αλλαγές, ατμοσφαιρική ρύπανση, ρύπανση των υδάτων, τρύπα του όζοντος, μείωση φυσικών πόρων, περιθώρια-όρια ανάπτυξης, χρήση της γης, εθνικές διαμάχες, πόλεμοι, θέματα "τοπικιστικού" χαρακτήρα, εθνικισμός και παγκοσμιότητα στον "πλανήτη Γη".

Οι αντιθέσεις που δημιουργήθηκαν απ' αυτά τα προβλήματα και θέματα αποτελούν πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς της Γεωγραφίας οι οποίοι είναι δεσμευμένοι να δίνουν σ' όλους τους ανθρώπους την ελπίδα, την εμπιστοσύνη και την ικανότητα να εργασθούν για έναν καλύτερο κόσμο.

Οι εκπαιδευτικοί στον τομέα της Γεωγραφίας, στην προσπάθειά τους να συμβάλλουν στην ειρήνη και τη δικαιοσύνη μεταξύ των ανθρώπων στον κόσμο απ' τη μια, και ανάμεσα στα ανθρώπινα όντα και το φυσικό κόσμο απ' την άλλη μεριά, στηρίζονται στην Παγκόσμια Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και ιδιαίτερα στα:

Άρθρο 25

(1) "Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα σ' ένα βιοτικό επίπεδο επαρκές για την υγεία και ευημερία του ίδιου και της οικογένειάς του, συμπεριλαμβανομένων της τροφής, της ένδυσης, της οικιακής και ιατρικής φροντίδας και των κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και το δικαίωμα στην εξασφάλιση σε περίπτωση ανεργίας,

ασθένειας, ανικανότητας, χηρείας, γήρατος ή άλλης έλλειψης πόρων ζωής εξαιτίας συνθηκών που δεν μπορεί ο ίδιος να ελέγξει.

Άρθρο 26

- (1) Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα στην εκπαίδευση ...
- (2) Η εκπαίδευση πρέπει να οδηγεί στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανοχή και τη φιλία μεταξύ όλων των εθνών, των φυλετικών και θρησκευτικών ομάδων και να προάγει τις ενέργειες των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης".

Μέσα στα πλαίσια των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, στο δικαίωμα στην εκπαίδευση συμπεριλαμβάνεται το δικαίωμα στην υψηλής ποιότητας γεωγραφική εκπαίδευση που ενθαρρύνει συγχρόνως μια ισορροπημένη τοπική και εθνική ταυτότητα και μια αφοσίωση σε διεθνείς και παγκόσμιες προοπτικές.

Προβληματισμοί και έννοιες στη Γεωγραφία

Η Γεωγραφία είναι μια επιστήμη που προσπαθεί να εξηγήσει το χαρακτήρα διαφόρων περιοχών και την κατανομή των ανθρώπων, χαρακτηριστικά γνωρίσματα και γεγονότα όπως αυτά συμβαίνουν και εξελίσσονται στην επιφάνεια της Γης. Η Γεωγραφία ασχολείται με τις αλληλεπιδράσεις ανθρώπου - περιβάλλοντος στα πλαίσια συγκεκριμένων τόπων. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της είναι το εύρος των αντικειμένων μελέτης της, η ισχύς της μεθοδολογίας, η διακλαδική της σύνθεση και η σύνδεσή της με άλλους επιστημονικούς κλάδους συμπεριλαμβανομένων των φυσικών επιστημών και των ανθρωπιστικών και το ενδιαφέρον της για τη μελλοντική διαχείριση σχέσεων και εξαρτήσεων ανθρώπου - περιβάλλοντος.

Οι γεωγράφοι θέτουν ερωτήματα που σχετίζονται με τον ίδιο το χώρο και τα φαινόμενα που λαβάνουν χώρα σ' αυτόν και αναφέρονται στο:

Πού (είναι);

Πώς (είναι);

Γιατί (είναι εκεί);

Πώς συνέβη;

Τι επιδράσεις έχει;

Πώς θα έπρεπε να το χειριστούμε για το αμοιβαίο όφελος της ανθρωπότητας και του φυσικού περιβάλλοντος;

Η αναζήτηση απαντήσεων σ' αυτά τα ερωτήματα απαιτεί τη διερεύνηση μιας περιοχής, της θέσης της, τις αλληλεπιδράσεις παραγόντων, της κατανομής στο χώρο και της διαφοροποίησης των φαινομένων στη Γη. Οι ερμηνείες σύγχρονων καταστάσεων προέρχονται και από ιστορικές και από σύγχρονες πηγές. Οι απόψεις μπορεί να ταυτίζονται, γεγονός που οδηγεί σε δυνατές μελλοντικές προβλέψεις.

Μερικές απ' τις κεντρικές έννοιες των γεωγραφικών μελετών είναι:

Θέση και κατανομή,

Χώρος,

Σχέσεις ανθρώπου - περιβάλλοντος,

Αλληλεπιδράσεις στο χώρο, Περιοχή.

Θέση και κατανομή

Άνθρωπος και χώρος έχουν διαφορετικές απόλυτες και σχετικές θέσεις πάνω στη Γη. Οι σχέσεις αυτές συνδέονται με την κυκλοφορία αγαθών, ανθρώπων, πληροφοριών και ιδεών και βοηθούν στην εξήγηση της κατανομής και των σχεδίων πάνω στη Γη. Η γνώση της θέσης των ανθρώπων και των τόπων είναι μια αναγκαία προϋπόθεση προκειμένου να κατανοήσουμε την αλληλεπίδραση σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Χώρος

Οι τόποι έχουν διαφορετικά φυσικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά. Τα φυσικά χαρακτηριστικά περιλαμβάνουν μορφές του αναγλύφου της Γης, εδάφη, κλίμα, υδάτινες επιφάνειες, βλάστηση, τη ζωή ζώων και ανθρώπων. Οι άνθρωποι αναπτύσσουν πολιτισμούς, δημιουργούν οικισμούς, κοινωνικοοικονομικά συστήματα και τρόπους ζωής ανάλογα με τα πιστεύω τους και τις φιλοσοφίες τους. Η γνώση των φυσικών περιοχών, των χαρακτηριστικών και η περιβαλλοντική αντίληψη και συμπεριφορά των ανθρώπων, αποτελούν τις βάσεις για την κατανόηση των αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ ανθρώπων και περιοχών.

Σχέσεις ανθρώπου περιβάλλοντος

Οι άνθρωποι χρησιμοποιούν το περιβάλλον με ποικίλους τρόπους. Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργούν ποικίλα πολιτιστικά τοπία διαμέσου διαφορετικών δραστηριοτήτων. Αφενός επηρεάζονται από το φυσικό τους περιβάλλον, αφετέρου όμως, μεταβάλλουν το περιβάλλον τους και το μετατρέπουν σε ανθρωπογενές με διαφορετικές μορφές έκφρασης, όπου εμφανίζονται περιπτώσεις αρμονικής συνεργασίας ανθρώπου - περιβάλλοντος και άλλες όπου επικρατεί δυσαρμονία. Η κατανόηση αυτών των σύνθετων αλληλεπιδράσεων μέσα στο χώρο εξασφαλίζει μια σημαντική δράση για υπεύθυνο σχεδιασμό, διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος.

Αλληλεπιδράσεις στο χώρο

Οι πηγές τόσο σε επίπεδο υλικών αγαθών όσο και σε επίπεδο ιδεών και γνώσεων είναι άνισα κατανομημένες στη Γη. Καμιά χώρα δεν είναι αυτάρκης. Οι τόποι συνδέονται μέσω συστημάτων μεταφορών και επικοινωνίας προκειμένου να ανταλλάξουν πρώτες ύλες και πληροφορίες. Η βαθειά γνώση των αλληλεπιδράσεων στο χώρο οδηγεί στην κατανόηση της ανάλογης συνεργασίας των ανθρώπων μέσω της ανταλλαγής αγαθών και πληροφοριών αλλά και λόγω μετανάστευσης. Η βαθειά γνώση οδηγεί επίσης στην ανακάλυψη των σύγχρονων προβλημάτων και σε ιδέες για τη βελτίωση των περιφερειακών, εθνικών και διεθνών αλληλεπιδράσεων και συνεργασίας καθώς και σε μια καλύτερη κατανόηση των ανισοτήτων στο βιοτικό επίπεδο και της ανθρώπινης ευημερίας.

Περιοχή

Περιοχή είναι ένας χώρος που χαρακτηρίζεται και οριοθετείται με βάση επιλεγμένα κριτήρια. Τα πολιτικά κριτήρια ορίζουν, για παράδειγμα, τα κράτη και τις πόλεις· τα φυσικά κριτήρια ορίζουν τις κλιματολογικές ζώνες και τις ζώνες βλάστησης· τα κοινωνικοοικονομικά κριτήρια ορίζουν "τις αναπτυγμένες" και "λιγότερο αναπτυγμένες" χώρες. Οι περιοχές χαρακτηρίζονται από μια δυναμική στο χώρο και στο χρόνο και είναι εύχρηστες μονάδες για τη μελέτη και την ανάπτυξη του περιβάλλοντος. Οι γεωγράφοι ορίζουν τις περιοχές σε διαφορετικές κλίμακες, από τοπικές και εθνικές έως ηπειρωτικές και παγκόσμιες. Το ενοποιημένο σύστημα των περιοχών οδηγεί στην έννοια ενός πλανητικού οικοσυστήματος. Η κατανόηση της δομής και της εξέλιξης διαφορετικών περιοχών μέσα στο παγκόσμιο σύστημα αποτελεί τη βάση για την περιφερειακή και εθνική ταυτότητα των λαών και για τις διεθνείς προοπτικές τους.

Η συμβολή της Γεωγραφίας στην Εκπαίδευση

Η Γεωγραφία αποτελεί ένα ισχυρό μέσο προώθησης της Παιδείας των ατόμων και ταυτόχρονα ένα σημαντικό συντελεστή στη Διεθνή Περιβαλλοντική και Αναπτυξιακή Εκπαίδευση.

Η Γεωγραφία και η Εκπαίδευση του ατόμου

Παρόλο που η ανάπτυξη της γνώσης, της κατανόησης, των ικανοτήτων, της συμπεριφοράς και των αξιών αποτελεί την ολοκληρωμένη διαδικασία της εκπαίδευσης, οι πλευρές αυτές μπορούν να συνοψισθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες στόχων. Μέσα από τις γεωγραφικές τους σπουδές, οι μαθητές ενθαρρύνονται να ερευνήσουν και να αναπτύξουν τη γνώση και κατανόηση, τις ικανότητες, τη συμπεριφορά και τις αξίες. Ιδιαίτερα πρέπει να αναπτύξουν

Τη Γνώση και Κατανόηση:

- * θέσεων και περιοχών προκειμένου να τοποθετήσουν εθνικά και διεθνή γεγονότα μέσα σ' ένα γεωγραφικό πλαίσιο και να κατανοήσουν βασικές σχέσεις στο χώρο,
- * των σημαντικών φυσικών συστημάτων της Γης (μορφές του αναγλύφου της Γης, εδάφη, υδάτινες επιφάνειες, κλίμα, βλάστηση) προκειμένου να κατανοήσουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους μέσα στα οικοσυστήματα,
- * των σημαντικών κοινωνικοοικονομικών συστημάτων της Γης (πρωτογενής τομέας παραγωγής, εποικισμός, μεταφορές, βιομηχανία, εμπόριο, ενέργεια, δημογραφικά φαινόμενα κ.ά.) προκειμένου να επιτύχουν μια αίσθηση του τόπου. Αυτό συνεπάγεται κατανόηση της επίδρασης που έχουν οι φυσικοί παράγοντες στις ανθρώπινες δραστηριότητες από τη μια μεριά και από την άλλη τους τρόπους δημιουργίας διαφορετικών περιβαλλόντων ανάλογα με τις διαφορετικές πολιτισμικές αξίες, τα διαφορετικά πιστεύω, τα τεχνικά, οικονομικά και πολιτικά συστήματα,
- * της ποικιλίας των λαών και κοινωνιών στη Γη προκειμένου να εκτιμήσουν τον πολιτισμικό πλούτο της ανθρωπότητας,
- * της δομής και των εξελίξεων της ιδιαίτερης πατρίδας και της χώρας τους σαν καθημερινό πεδίο δράσης, και

- * των προκλήσεων και των ευκαιριών για αλληλεξάρτηση σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ικανότητες στο:

- * να χρησιμοποιούν λεκτικές, ποσοτικές και συμβολικές πληροφορίες, όπως είναι το κείμενο, οι εικόνες, οι γραφικές παραστάσεις, οι πίνακες, τα διαγράμματα και οι χάρτες,
- * να εφαρμόζουν μεθόδους, όπως η παρατήρηση πεδίων και να σχεδιάζουν, να διερευνούν διάφορα θέματα μέσω συνεντεύξεων, να ερμηνεύουν στοιχεία από διάφορες πηγές και να εφαρμόζουν στατιστικές, και
- * να χρησιμοποιούν την επικοινωνία, τη σκέψη, τις πρακτικές και κοινωνικές ικανότητες για να διερευνήσουν γεωγραφικά θέματα σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Μια τέτοια διαδικασία έρευνας θα ενθαρρύνει τους μαθητές να:

- αναγνωρίζουν γεγονότα και προβλήματα,
- συλλέγουν και να συνθέτουν πληροφορίες,
- επεξεργάζονται δεδομένα,
- ερμηνεύουν δεδομένα,
- εκτιμούν δεδομένα,
- αναπτύσσουν γενικεύσεις,
- είναι σε θέση να κρίνουν,
- παίρνουν αποφάσεις,
- επιλύουν προβλήματα,
- συνεργάζονται σε ομάδες,
- συμπεριφέρονται με συνέπεια και με προκαθορισμένη στάση.

Μ' αυτόν τον τρόπο η γεωγραφική εκπαίδευση συμβάλλει στη γενικότερη Παιδεία. Βοηθάει επίσης στην ανάπτυξη ικανοτήτων σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε σχέση με τη χωρική διάσταση, την καθημερινή ζωή και τη διεθνή κατανόηση.

Συμπεριφορά και αξίες που συντελούν:

- * στο ενδιαφέρον για το περιβάλλον τους και για την ποικιλία φυσικών και ανθρωπίνων χαρακτηριστικών στην επιφάνεια της Γης,
- * στην εκτίμηση από αισθητική άποψη των στοιχείων του φυσικού κόσμου και των ιδιαιτεροτήτων των συνθηκών ζωής των ανθρώπων σε διάφορες περιοχές της Γης,
- * σε προβληματισμούς για την ποιότητα και το σχεδιασμό του περιβάλλοντος και της Γης ως κατοικίας του ανθρώπου για τις σημερινές και μελλοντικές γενιές,
- * στην κατανόηση της σημασίας που έχουν οι στάσεις και οι αξίες για τη λήψη αποφάσεων,
- * στην ετοιμότητα να χρησιμοποιήσουν τη γεωγραφική γνώση και τις ικανότητες κατάλληλα και υπεύθυνα στην ιδιωτική, επαγγελματική και δημόσια ζωή,
- * στο σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των ανθρώπων για ισότητα,
- * στη συμμετοχή τους για την αναζήτηση λύσεων για τα τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και διεθνή προβλήματα με βάση τη "Διεθνή Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων".

Γεωγραφία και Διεθνής, Περιβαλλοντική και Αναπτυξιακή Εκπαίδευση**Διεθνής Εκπαίδευση**

Η Γεωγραφική Εκπαίδευση συμβάλλει αποφασιστικά στη Διεθνή Εκπαίδευση όπως περιγράφεται στη Σύσταση που αφορά την Εκπαίδευση για τη Διεθνή Κατανόηση, Συνεργασία και Ειρήνη και την Εκπαίδευση που αφορά τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τις θεμελιώδεις Ελευθερίες (18η Διάσκεψη της UNESCO, 19 Νοεμβρίου, 1974). Ιδιαίτερα, η Γεωγραφική Εκπαίδευση προωθεί την κατανόηση, ανοχή και φιλία ανάμεσα σ' όλα τα έθνη, τις φυλετικές και θρησκευτικές ομάδες και προωθεί τις ενέργειες των Ηνωμένων Εθνών για διατήρηση της ειρήνης. Συγκεκριμένα η Γεωγραφική Εκπαίδευση ενθαρρύνει και προωθεί:

- (α) "τη διεθνή διάσταση και την παγκόσμια προοπτική για την εκπαίδευση του λαού σ' όλα τα επίπεδα,

- (β) την κατανόηση και το σεβασμό για όλους τους λαούς, τους πολιτισμούς τους, τις αξίες και τον τρόπο ζωής τους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών, εθνικών πολιτισμών και των πολιτισμών άλλων εθνών,
- (γ) τη συναίσθηση της αυξανόμενης παγκόσμιας αλληλεξάρτησης των λαών και των εθνών,
- (δ) την ικανότητα να επικοινωνούν μεταξύ τους,
- (ε) τη συνειδητοποίηση όχι μόνο των δικαιωμάτων αλλά και των υποχρεώσεων των ατόμων, των κοινωνικών ομάδων και των εθνών,
- (ζ) την κατανόηση της αναγκαιότητας για διεθνή αλληλεγγύη και συνεργασία,
- (η) την προθυμία (διάθεση) από μέρους του ατόμου να συμμετάσχει στην επίλυση των προβλημάτων σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο."

Περιβαλλοντική και Αναπτυξιακή Εκπαίδευση

Η Προπαρασκευαστική Επιτροπή για τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η οποία συνεδρίασε στη Γενεύη στις 18 Μαρτίου 1991, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η περιβαλλοντική και αναπτυξιακή εκπαίδευση σ' όλα τα επίπεδα και για όλους τους ανθρώπους παίζει αποφασιστικό ρόλο στην εξασφάλιση μιας σταθερής ανάπτυξης του κόσμου.

"Όσο περισσότερη γνώση είναι διαθέσιμη στα χέρια των μορφωμένων ανθρώπων, που είναι ικανοί να κατανοήσουν τις πληροφορίες, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες για σημαντική μείωση των περιβαλλοντικών καταστροφών και για αποφυγή μελλοντικών προβλημάτων. Συνεπώς, υπάρχει μια πρωταρχική ανάγκη να ενισχυθεί σ' όλες τις χώρες, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες, ολόκληρο το εκπαιδευτικό τους σύστημα ως απαραίτητη προϋπόθεση για την περιβαλλοντική και αναπτυξιακή εκπαίδευση."

Η Γεωγραφική Εκπαίδευση συμβάλλει στον παραπάνω τομέα με το να εξασφαλίζει το ότι τα άτομα αποκτούν συναίσθηση της επίδρασης της ίδιας τους της συμπεριφοράς και αυτής των κοινωνιών τους στο περιβάλλον, έχουν πρόσβαση σε ακριβείς πληροφορίες και καλλιεργούν ικανότητες που θα τους επιτρέψουν να πάρουν σημαντικές αποφάσεις για το περιβάλλον και να αναπτύξουν μια περιβαλλοντική ηθική που θα (καθ)οδηγεί τις ενέργειές τους.

Το Περιεχόμενο και οι Έννοιες της Γεωγραφικής Εκπαίδευσης

Η ύλη της σχολικής Γεωγραφίας σ' όλον τον κόσμο είναι συνήθως διαρθρωμένη κατά δύο κυρίως τρόπους:

ύλη που περιλαμβάνει **μελέτη περιοχών** και ύλη που ασχολείται με **θεματικές μελέτες**.

Στην καλύτερη περίπτωση, και οι μελέτες περιοχών και οι θεματικές μελέτες έχουν έντονο θεωρητικό προσανατολισμό. Στα πλαίσια της διδασκαλίας των παιδιών, οι γνώσεις χρησιμοποιούνται για να φωτίσουν τον πραγματικό κόσμο. Στις μελέτες τους τα παιδιά θα πρέπει να ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν μια προσέγγιση μέσα από ερωτήσεις και έρευνα που θα τα οδηγήσει στην απόκτηση και εφαρμογή αρχών και νόμων γενικευμένου χαρακτήρα.

Οι μελέτες περιοχών

Οι περιοχικές μελέτες επιλέγουν θέματα απ' τους ακόλουθους χώρους:

Την τοπική κοινότητα
Την περιοχή κατοικίας
Τη χώρα κατοικίας
Την Ήπειρο κατοικίας
Άλλες Ηπείρους και ενοποιημένες περιοχές
Τη Γη
Τις Παγκόσμιες δομές.

Βασικές αρχές στις οποίες στηρίζεται η επιλογή θεμάτων από τα παραπάνω επίπεδα αποτελούν:

- * η αποκέντρωση - θα πρέπει να επιλέγονται τέτοιες περιοχές που να μην οδηγούν σε εθνικό ή ηπειρωτικό συγκεντρωτισμό,
- * τα κίνητρα - θα πρέπει να επιλέγονται περιοχές που θα λαμβάνουν υπόψη τους τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την επικαιρότητα των γεγονότων,
- * η ισορροπία των ενοτήτων - θα πρέπει να αναφέρονται σε θέματα τοπικού και παγκόσμιου ενδιαφέροντος,

- * η ποικιλία - θα πρέπει να επιλέγονται ενότητες που να περιλαμβάνουν θέματα από διαφορετικές περιοχές, ποικίλα φυσικά περιβάλλοντα, διαφορετικές ανθρώπινες δραστηριότητες, πολιτισμούς, κοινωνικο - οικονομικά συστήματα και βαθμίδες ανάπτυξης και σταθερότητας,
- * ο συσχετισμός - θα πρέπει να επιλέγονται ενότητες που να καθιστούν ικανούς τους μαθητές να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται τις ευθύνες τους για δράση σ' ένα ευρύ πεδίο, απ' το τοπικό στο παγκόσμιο.

Η εκτίμηση της εθνικής ταυτότητας αλλά και της διεθνούς συνεργασίας αποτελεί σημαντικό κριτήριο επιλογής των τοπικών μελετών. Οι τοπικές μελέτες θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις αρχές της διεθνοποίησης και της παγκοσμιότητας ενώ θα πρέπει να αποφεύγονται οι παγίδες του περιφερειακού διαχωρισμού.

Θεματικές Μελέτες

Οι θεματικές μελέτες θα πρέπει να έχουν πάντα μια περιοχική βάση. Οι ενότητες των θεματικών μελετών στη Γεωγραφία μπορούν να ταξινομηθούν σε συστηματικές προσεγγίσεις, προσεγγίσεις βασιζόμενες σε προβλήματα και σε προσεγγίσεις συστημάτων.

- 1) **Οι Συστηματικές Προσεγγίσεις** ασχολούνται με τη Φυσική Γεωγραφία και Ανθρωπογεωγραφία.

Η **Φυσική Γεωγραφία** μπορεί να περιλαμβάνει:

- γεωμορφολογία,
- υδρογραφία,
- κλιματική γεωγραφία,
- βιογεωγραφία,
- φυσική οικολογία ...

Η **Ανθρωπογεωγραφία** μπορεί να περιλαμβάνει:

- γεωγραφία πληθυσμών,
- οικονομική γεωγραφία,
- αστική γεωγραφία,
- κοινωνική γεωγραφία,
- ιστορική γεωγραφία,
- πολιτιστική γεωγραφία,
- αγροτική γεωγραφία,
- πολιτική γεωγραφία,
- ανθρωπο-οικολογία ...

2) Οι **βασιζόμενες σε Προβλήματα Προσεγγίσεις** ασχολούνται με τη μελέτη επίκαιρων ζητημάτων και προβλημάτων από γεωγραφική άποψη. Αυτά μπορεί να αφορούν σε τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή παγκόσμιες συνθήκες. Τα θέματα που συνήθως εξετάζονται περιλαμβάνουν τα εξής:

- ποιότητα περιβάλλοντος,
- κοινωνικές ανισότητες σε σχέση με το χωρικό στοιχείο,
- κινδύνους και καταστροφές,
- παγκόσμιες αλλαγές,
- δυναμικές του πληθυσμού,
- αστικοποίηση,
- πείνα στον κόσμο,
- διαχείριση της ενέργειας,
- ανισότητες κατά φυλή, φύλο και θρησκεία,
- όρια ανάπτυξης,
- τοπικές κρίσεις (κοινωνικές - φυσικές - οικονομικές),
- διαμάχες,
- προβλήματα και στρατηγικές ανάπτυξης,
- διαρκής ανάπτυξη ...

- 3) Οι Προσεγγίσεις Συστημάτων ασχολούνται με τη διδασκαλία φυσικών συστημάτων, ανθρωπίνων συστημάτων και οικοσυστημάτων.

Τα Φυσικά Συστήματα περιλαμβάνουν:

- γεωμορφολογικά συστήματα,
- εδαφικά συστήματα,
- κλιματολογικά συστήματα,
- υδρογραφικά συστήματα, και
- βιοτικά συστήματα.

Τα Ανθρώπινα Συστήματα περιλαμβάνουν κοινωνικές και πολιτιστικές διαδικασίες στην ανθρώπινη οργάνωση, όπως είναι:

- τα αγροτικά συστήματα,
- τα συστήματα βιομηχανίας και υπηρεσιών,
- τα συστήματα εποίκισμού,
- τα συστήματα μεταφορών και εμπορίου,
- τα κοινωνικά συστήματα.

Οικοσυστήματα

Οι προσπάθειες για μια σταθερή ανάπτυξη μπορούν επίσης να διερευνηθούν μέσα απ' τη μελέτη της ένταξης των ανθρωπίνων και φυσικών συστημάτων μέσα σ' ένα οικοσύστημα.

Επιλογή προσέγγισης

Η προηγούμενη εκπαιδευτική φιλοσοφία καθορίζει το αν οι παραπάνω προσεγγίσεις συνδυάζονται ή αν επιλέγεται μόνο μία προς εφαρμογή. Όποια προσέγγιση κι αν υιοθετηθεί, οι μελέτες θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους μαθητές στη διατύπωση ερωτήσεων και την έρευνα. Είναι βασικό οι μαθητές να αναπτύξουν τις γεωγραφικές ικανότητες εξεύρεσης λύσεων σε σημερινά και μελλοντικά προβλήματα οργάνωσης του χώρου. Κατ' αυτόν τον τρόπο το μάθημα της Γεωγραφίας παίζει ουσιώδη ρόλο στην πολιτική, κοινωνική, εθνική, ατομική, ανθρωπιστική, αισθητική και περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Αρχές και Στρατηγικές προς Εφαρμογή

Εξειδικευμένοι δάσκαλοι

Η Γεωγραφία θά πρέπει να διδάσκεται στα σχολεία από ειδικά εκπαιδευμένους δασκάλους. Οι δάσκαλοι αποτελούν το δυναμικότερο παράγοντα στην εκπαίδευση. Εξαιτίας αυτού και εξαιτίας της πολυπλοκότητας των γεωγραφικών μελετών, οι καλά εκπαιδευμένοι και εξειδικευμένοι δάσκαλοι, είναι απαραίτητοι. Ενόψει των προκλήσεων των καιρών μας και των στόχων της γεωγραφικής εκπαίδευσης που περιγράψαμε προηγουμένως, οι δάσκαλοι της Γεωγραφίας θα πρέπει να διαθέτουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα όχι μόνο στον επιστημονικό - γνωστικό τομέα αλλά και σε θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής.

Μέσα από ένα πρόγραμμα βασικής εκπαίδευσης του δασκάλου και συνεχούς επιμόρφωσης, οι δάσκαλοι της Γεωγραφίας θα πρέπει σταδιακά να αναπτύξουν:

Τη γνώση και κατανόηση:

- * του δυναμικά αναπτυσσόμενου επιστημονικού κλάδου της Γεωγραφίας (έννοιες, θέματα, στάσεις και ικανότητες),
- * των κοινωνικών πλαισίων της εκπαίδευσης και της διδασκαλίας,
- * των αναγκών, ενδιαφερόντων, προσδοκιών και δικαιωμάτων των μαθητών,
- * του τρόπου μάθησης των μαθητών (γνωστικός, θυμικός και ψυχο-κινητικός τομέας),
- των αρχών του μαθήματος.

Τις ικανότητες για:

- * σχεδιασμό του μαθήματος, της ενότητας, της σειράς μαθημάτων και της διδασκόμενης ύλης,
- * εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων αξιολόγησης,
- συμμετοχή των μαθητών σε μια σειρά από μαθησιακές εμπειρίες,
- * επιλογή και χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων,
- * συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση ολόκληρου του διδακτικού έργου.

Τις αξίες και στάσεις που καλλιεργούν:

- * το γεωγραφικό δυναμικό ως μέσο εκπαίδευσης,
- * τη γεωγραφική εκπαίδευση των μαθητών τους,
- * την ιδιωτική και επαγγελματική εξέλιξη μέσα από τη γεωγραφική εκπαίδευση,
- * τα ίσα δικαιώματα όλων των μαθητών για μια ουσιαστική γεωγραφική εκπαίδευση.

Ένα Αυτοτελές Μάθημα

Προκειμένου να εγγυηθεί μια ικανή προετοιμασία των μαθητών για το μέλλον, η Γεωγραφία θα πρέπει να αποτελεί ανεξάρτητο βασικό μάθημα τόσο στα προγράμματα της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι δάσκαλοι της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης θα πρέπει να εκπαιδεύονται κατάλληλα για να διδάξουν Γεωγραφία. Στη δευτεροβάθμια και πάνω εκπαίδευση η Γεωγραφία θα πρέπει να διδάσκεται από ειδικούς δασκάλους της Γεωγραφίας. Η Γεωγραφία αποτελεί μια γέφυρα μεταξύ των φυσικών και κοινωνικών επιστημών. Οι γεωγραφικοί προβληματισμοί μπορεί να εδράζονται στα πορίσματα άλλων επιστημονικών κλάδων συμπεριλαμβανομένων της Γεωλογίας, Υδρολογίας, Βιολογίας, Ιστορίας, Κοινωνιολογίας, των πολιτικών και οικονομικών επιστημών. Εκεί όπου οι τοπικές συνθήκες και τα προγράμματα ζητάνε από τους μαθητές να ακολουθούν, σε μια ορισμένη ηλικία ή βαθμίδα, μαθήματα συδυσασμένων επιστημών ή ενιαίων επιστημών, η ακριβής συμβολή της Γεωγραφίας θα πρέπει να γίνει σαφής στο πρόγραμμα, ακολουθώντας τις αρχές που ορίζει αυτός ο Διεθνής Χάρτης.

Υποχρεωτικά και κατανοητά μαθήματα

Είναι βασικό, όλοι οι μαθητές στις διαφορετικές βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ν' ακολουθούν ένα ενιαίο πρόγραμμα γεωγραφικών σπουδών. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η συμβολή της Γεωγραφίας και στη γενική εκπαίδευση και στην προετοιμασία των μαθητών για την ιδιωτική και δημόσια ζωή.

Κατανομή Χρόνου

Ο κατανεμημένος στη Γεωγραφία χρόνος θα πρέπει να είναι ανάλογος μ' αυτόν που δίνεται σ' άλλα βασικά μαθήματα του σχολικού προγράμματος. Το ωρολόγιο πρόγραμμα θα πρέπει να ορίζει συγκεκριμένες διδακτικές ώρες για τη διδασκαλία της Γεωγραφίας μέσα στο σχολικό έτος, και συγχρόνως τη δυνατότητα για εκπόνηση εργασιών και εκπαιδευτικών εκδρομών γεωγραφικού χαρακτήρα, προκειμένου να αποκτηθούν κα διευρυνθούν γεωγραφικές εμπειρίες και να βοηθηθούν οι δάσκαλοι και οι μαθητές ν' ανταποκριθούν στις παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις.

Εποπτικά μέσα για το δάσκαλο και το μαθητή

Η χρήση κατάλληλων εποπτικών μέσων, παραδοσιακών και σύγχρονων, είναι ουσιώδης προκειμένου οι μαθητές ν' αποκτήσουν πραγματική αντίληψη για τη Γη. Η Γεωγραφία δεν πρέπει να θεωρείται σαν ένα μάθημα χαμηλού κόστους. Η διεθνής κοινότητα των γεωγράφων εκπαιδευτικών θα πρέπει να συμβάλλει έτσι ώστε και οι πιο φτωχές χώρες να αποκτήσουν τη δυνατότητα χρήσης εποπτικών μέσων υψηλής ποιότητας.

Γεωγραφία: Ένα μάθημα για όλους

Η Γεωγραφία κατέχει ένα σημαντικό μέρος στην εκπαίδευση όλων των μαθητών. Κατά το σχεδιασμό και προγραμματισμό της διδακτέας ύλης πρέπει να δίδεται μεγάλη προσοχή στους μαθητές με ειδικές ανάγκες, καθώς και στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των μαθητών σύμφωνα με την ψυχοσωματική τους ανάπτυξη. Ενώ πολλές πλευρές της γεωγραφικής εκπαίδευσης είναι κοινές σε όλα τα στάδια, το συγκεκριμένο επίκεντρο μπορεί ν' αλλάξει στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Τα παιδιά μικρής ηλικίας αρέσκονται να μαθαίνουν ενώ εξερευνούν το περιβάλλον τους. Είναι επίσης ανοιχτά σε νέες εμπειρίες, και επομένως, η διδασκαλία για λαούς με διαφορετικούς πολιτισμούς, με άλλους τρόπους ζωής και διαφορετικών περιοχών θα πρέπει ν' αρχίσει σ' αυτό το στάδιο. Κατ' αυτόν τον τρόπο η γεωγραφική εκπαίδευση συμβάλλει στις βασικές ιδέες της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Παιδιού των Ηνωμένων Εθνών, η οποία δηλώνει ότι: "Το παιδί πρέπει να απολαμβάνει ειδική προστασία και πρέπει να του δίνονται από το νόμο και από άλλα μέσα οι ευκαιρίες και οι διευκολύνσεις που θα του επιτρέψουν ν' αναπτυχθεί φυσικά, διανοητικά, ηθικά, πνευματικά και κοινωνικά μέσα σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας.

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Με τη φυσική ανάπτυξη αυξάνεται και η ικανότητα των μαθητών να κατανοούν περισσότερο θεωρητικές και αφηρημένες έννοιες. Οι πρακτικές εμπειρίες μπορούν τότε να συμπληρωθούν και να ολοκληρωθούν με την αύξηση της χρήσης περισσότερο αφηρημένων πηγών πληροφόρησης. Στη συνεχώς αυξανόμενη ανησυχία για το μέλλον της παγκόσμιας κοινότητας, η έμφαση θα πρέπει να δοθεί στο να αποφευχθεί ένας διαχωρισμός μεταξύ γνώσης και συμπεριφοράς και στο να ενθαρρυνθεί η αρμοδιότητα για το περιβάλλον, η υπευθυνότητα για τοπικά και εθνικά θέματα και οι πολυπολιτισμικές και διεθνείς προοπτικές.

Ανώτερη Εκπαίδευση

Πολλοί από αυτούς που αποφοιτούν από ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης μπορούν να αναλάβουν ρόλους - κλειδιά στη λήψη αποφάσεων μέσα στην κοινωνία που ζητά εθνικές και διεθνείς προοπτικές και αρμοδιότητες για το περιβάλλον. Όποια και αν είναι η κύρια περιοχή του επιστημονικού τους κλάδου, όλα τα μαθήματα στην ανώτερη εκπαίδευση θα πρέπει να περιλαμβάνουν γεωγραφικές γνώσεις για να εξασφαλίσουν τη γεωγραφική μόρφωση των αποφοίτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για όλους αυτούς που επιδιώκουν να

γίνουν δάσκαλοι. Είναι επίσης χρήσιμο για τους δασκάλους της Γεωγραφίας να έχουν επαρκή γνώση μιας δεύτερης γλώσσας.

Η Γεωγραφική Γνώση στους ενήλικες

Η γεωγραφική γνώση συμβάλλει στην Παιδεία όλων των ανθρώπων και βοηθά στις δραστηριότητες στην καθημερινή τους ζωή. Οι άνθρωποι, ως εργάτες, εργοδότες, καταναλωτές και πολίτες, πρέπει να καταλάβουν τον αντίκτυπο και τις συνέπειες των κάθε λογής αποφάσεων για τον περιβαλλοντικό χώρο. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θα επιτευχθεί μια διεθνής συνεργασία, διαρκής ανάπτυξη και μια δικαιότερη παγκόσμια τάξη.

Η συνεχής προώθηση μιας τέτοιας κατανόησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής των ατόμων θα πρέπει να επιτευχθεί μέσα απ' τη συμβολή μιας γεωγραφικού χαρακτήρα προοπτικής σ' όλες τις μορφές και τα στάδια της Εκπαίδευσης.

Η Έρευνα στη Γεωγραφική Εκπαίδευση

Η έρευνα στη γεωγραφική εκπαίδευση εστιάζεται στη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια, επαγγελματική και την εκπαίδευση ενηλίκων. Θα πρέπει επίσης να συμβάλλει στη γενική ανάπτυξη των διδακτικών και μαθησιακών θεωριών. Προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι σκοποί, είναι απαραίτητο να επιδιωχθεί ταυτόχρονα μια βασική και μια εφαρμοσμένη έρευνα.

Η **Βασική Έρευνα** ασχολείται με την ανάπτυξη των βασικών θεωριών της γεωγραφικής εκπαίδευσης. Ερευνά τις θεμελιώδεις πλευρές της γεωγραφικής εκπαίδευσης, όπως είναι η ανάπτυξη της αντίληψης των παιδιών για το χώρο και για το περιβάλλον γενικά και των στάσεων απέναντι στους ανθρώπους, τους τόπους και τα προβλήματά τους.

Η **Εφαρμοσμένη Έρευνα** ασχολείται με την κατάλληλη πρακτική στη γεωγραφική εκπαίδευση, όπως είναι η ανάπτυξη και αξιολόγηση των διδακτικών μεθόδων και μέσων στους τομείς εφαρμογής νέας τεχνολογίας, της πληροφόρησης, της περιβαλλοντικής και αναπτυξιακής εκπαίδευσης και της πολυ-πολιτισμικής εκπαίδευσης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Θα πρέπει να υπάρχει στενή συνεργασία ανάμεσα σε ερευνητές και εκπαιδευτικούς για την επιλογή θεμάτων, προγραμμάτων και εκπαιδευτικών συστημάτων. Τα συμπεράσματα της εφαρμοσμένης έρευνας θα πρέπει επίσης να διαδίδονται αποτελεσματικά για να ενθαρρύνεται μια κατάλληλη εφαρμογή.

Μεθοδολογία

Η έρευνα αποτελεί μια σημαντική πλευρά του ρόλου της γεωγραφικής εκπαίδευσης σ' όλα τα επίπεδα. Ενώ η εμπειρική έρευνα μπορεί να επιχειρηθεί βασικά μέσα στους θεσμούς της ανώτερης εκπαίδευσης, η έρευνα που βασίζεται στη δράση μέσα στην τάξη παρέχει σ' όλους τους δασκάλους ένα μέσο για να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και αξιολόγηση των διδακτικών προγραμμάτων, μεθόδων και πόρων.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια πλήρης σειρά από προσεγγίσεις ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας.

Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν:

- * ενεργητική έρευνα,
- * εμπειρική έρευνα,
- * ερμηνευτική έρευνα.

Η επιλογή της μεθοδολογίας που θα υιοθετηθεί εξαρτάται απ' το θέμα της έρευνας και τη φύση των προβλημάτων που θα διερευνηθούν.

Διεθνής Συνεργασία

Η συμβολή της Γεωγραφικής Εκπαίδευσης στη δημιουργία παγκόσμιων προοπτικών είναι μοναδική. Προκειμένου να προωθήσουν τη διεθνή συνεργασία οι γεωγράφοι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να στηρίξουν το σκοπό της Συμφωνίας του Ελσίνκι (1977) να προωθηθεί η διμερής ή πολυμερής ανταλλαγή εμπειρίας στις διδακτικές μεθόδους σ' όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της υποχρεωτικής, διευρυμένης και ανώτερης εκπαίδευσης, η ανταλλαγή διδακτικών εμπειριών και συμπερασμάτων της έρευνας πάνω στην ανάπτυξη της διδασκίας ύλης, στην παιδαγωγική, τις μεθόδους αξιολόγησης και της επιστημολογίας. Οι γεωγράφοι εκπαιδευτικοί σ' όλες τις χώρες ενθαρρύνονται να προωθήσουν τέτοιες ανταλλαγές μέσα απ' το έργο της Επιτροπής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης και μέσα από τους πολλούς άλλους διεθνείς θεσμούς και τα ειδικά προγράμματα ερευνών που σχετίζονται με τη Γεωγραφία και έχουν εκπαιδευτική διάσταση. Μερικά από τα διεθνή σώματα και προγράμματα που είναι ενεργά την παρούσα στιγμή αναγράφονται σε κατάλογο στο Παράρτημα Α αυτού του Χάρτη.

Διακήρυξη

Ο Διεθνής Καταστατικός Χάρτης σχεδιασμένος απ' την Επιτροπή της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης για τη Γεωγραφική Εκπαίδευση κι ο οποίος τέθηκε υπόψη των Γεωγράφων Εκπαιδευτικών σε όλον τον κόσμο, εγκρίθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης κατά το 27ο Διεθνές Γεωγραφικό Συνέδριο της Ουάσιγκτον Η.Π.Α. τον Αύγουστο του 1992.

Η Επιτροπή της Διεθνούς Γεωγραφικής Ένωσης για τη Γεωγραφική Εκπαίδευση κάνει γνωστές τις αρχές αυτού του Χάρτη σ' όλες τις κυβερνήσεις και τους λαούς του κόσμου και θεωρεί τις αρχές και πρακτικές που περιλαμβάνει ως βάσεις πάνω στις οποίες πρέπει να δομηθεί μια δυναμική Γεωγραφική Εκπαίδευση σ' όλες τις χώρες.

Υπογραφή

Prof. Dr. Hartwig Haubrich
Chair, International Geographical Union
Commission on Geographical Education
Paedagogische Hochschule Freiburg
Kunzenweg 21 D-79117 Freiburg / Germany

